

Pontes - Učení se Evropě a pro Evropu

Stavění mostů v Euroregionu Nisa

Učení je zábava!

Podněty pro novou kulturu výuky a vzdělávání v regionu PONTES

Vážené čtenářky a čtenáři!

Mezinárodní srovnávací studie ukazují, že se v Německu ještě dostatečně nepodařilo rozvinout a využít všechny talenty, především také postižených lidí. Nabídka vzdělávání neoslovuje všechny, přestože se kontinuální vzdělávání v naší moderní společnosti stalo nutností.

Síť vzdělávání PONTES, podporovaná Ministerstvem pro vzdělávání a výzkum (bmbf) v rámci programu „Učíci se regiony“ si dala za úkol rozvinout nové formy a koncepty na podporu celoživotního vzdělávání v Euroregionu Neißer-Nisa-Nysa.

Jak lze však vzdělávací situace utvořit tak, aby docenti a studující spolu spokojeně spolupracovali? Odpověď se nabízí. Vyšší spolupráce studujících na plánování a utváření vlastních procesů učení a použití aktivizujících metod a forem vyučování zvyšují motivaci a ochotu aktivně se na učení podílet. Současně se u studujících redukuje pracovní zátěž.

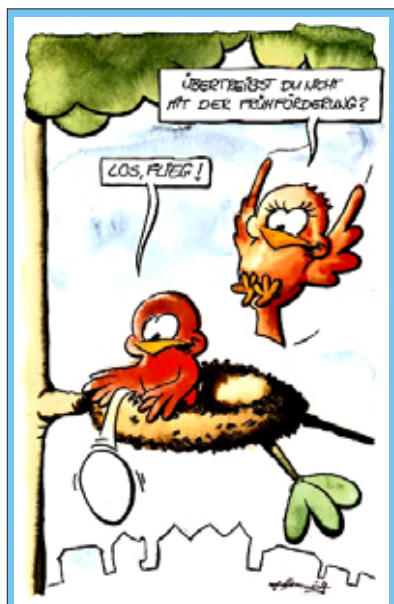
A jak mohou být vědomosti uspořádány tak, aby zůstaly dlouhodobě v paměti? Jedna stará známá moudrost o výuce a učení o tom praví: To, co skutečně víme, je to, co jsme se sami skutečně dozvěděli či zažili. Vyučující tak mají za úkol zvýšit dlouhodobou aplikovatelnost naučené látky aktivním prožitím učiva. Přitom hraje velkou roli komplexní vnímání studujících (kognitivní a sociální kompetence).

Jestliže se tedy má učení stát samozřejmou součástí aktivního života všech lidí, pak nemůže a nesmí zůstat omezeno pouze na tradiční a formálně strukturovaná „vzdělávací místa“, nýbrž musí být mnohem více spjata s prací, volným časem a konečně se všemi oblastmi života.

Tímto dopisem sítě vám chceme na základě „nejlepších praktických“ příkladů z práce naší sítě ukázat, jak rozmanitě a oborově různorodě může spektrum aktivních metod výuky a vzdělávání být, a zlákat vás, abyste si vlastní kreativní nápady a nové metody při výukových

procesů vyzkoušeli.

Celý základ podnětů pro to dodalo 1. fórum vzdělávání PONTES 2005 (11.6.2005),

které jsme uspořádali pod heslem „Trh metod pro aktivní a kreativnutváření i formy vzdělávání“ a které se stalo živou výměnou zkušeností vyučujících, a to nezávisle na oboru vzdělávání. A také na 4. euroregionálním festivalu vzdělávání 25.6. zúčastněné vzdělávací instituce velmi nápaditě demonstrovaly, jak zábavné může „učení všemi smysly“ být.

Zvláštní inovační potenciál při utváření aktivních, samostatných výukových procesů nabízejí nová média a použití e-learningu. To budeme tematizovat 18.10 na 2. fóru vzdělávání PONTES 2005.

Již dnes vás srdečně zvu.

Dr. Regina Gellrich
Vedoucí projektu PONTES

Z obsahu

Potřebujeme kreativní lidi

Prof. Dr. Jutta Blin,
Weiterbildungsinstitut der
Hochschule
Zittau/Görlitz e. V.....strana 3

Metoda OPEN SPACE a 1. fórum vzdělávání PONTES 2005

Robert Viertel,
PONTES-Agentur.....strana 4

Terapeutické ježdění na koni

Kirsten Wagner,
Therapeutischer Reitverein
„Partner Pferd“ e. V.... Strana 6

Biografická výstava „Učit se z prožitých událostí“

Zpráva z praktika.... ..Strana 7

Nakonec k tématu vzdělávání

„Nejdůležitějším uměním učitele je vzbudit radost z tvůrčí činnosti a z poznání.“

Albert Einstein

Potřebujeme kreativní lidi!

Role a podpora kreativity ve vzdělávání

Prof. Dr. Jutta Blin

Slovo kreativita pochází z latiny a znamená: plodit, rodit, tvořit. Kreativitou vzniká tedy něco nového, co předtím neexistovalo. Kreativita souvisí s tvorbou nových nápadů, řešení a produktů nebo také s kladením otázek, např. ve vědeckém výzkumu. „Kreativita označuje (...) možnost každého jednotlivce nalézt při řešení problémů nové vztahy a relativně plynule a flexibilně produkovat nové nápady a originální řešení“. (Emmrich, F. 2002). Jsou rozlišovány dva druhy kreativity, vyjadřovací a operativní kreativita. Vyjadřovací kreativita vytváří obrazová, hudební a jazyková díla. Operativní kreativita se účastní na obnovovacích procesech v institucích, správních orgánech a podnicích. Přitom jsou měněny zaběhnuté způsoby myšlení, zastaralé názory a konvenční náhledy. Obrázek to objasňuje:

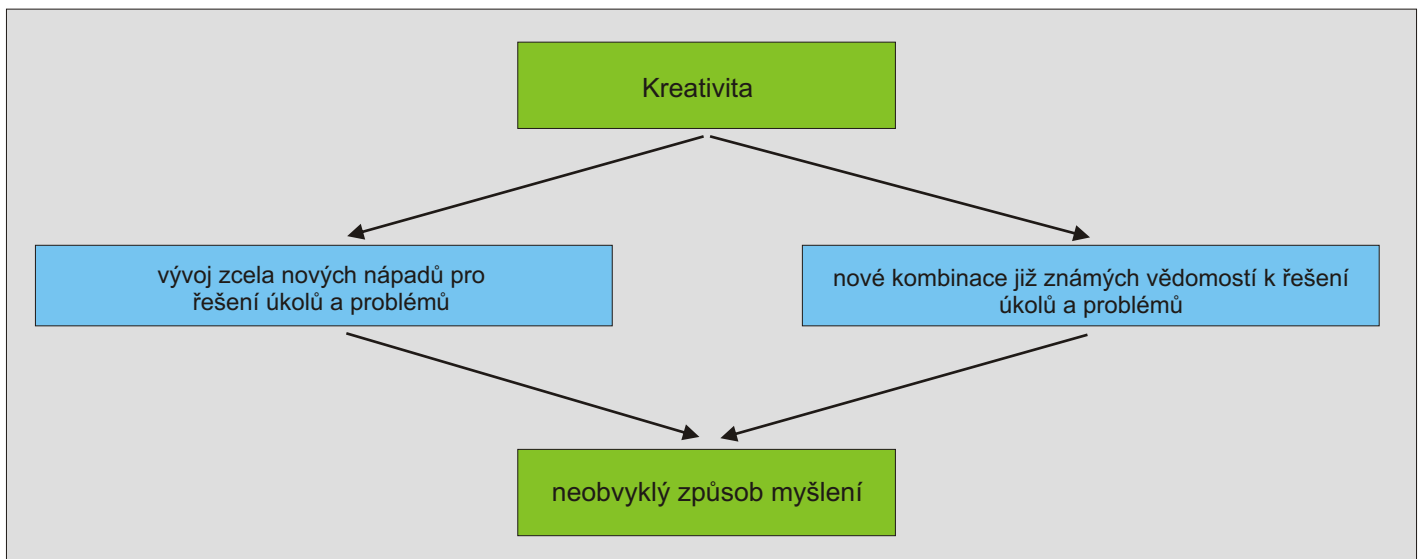
Kreativní myšlení je založeno na schopnosti myslet asociativně. Asociace jsou myšlenková propojení představ,

Zdá se, že u dětí je kreativita nevyčerpatelná. V průběhu života jí ale ubývá, protože se nehodí do předepsaných zkonstatovaných výukových plánů, resp. je diskreditována jako původce neklidu. „Nástroje“ podporující kreativitu jsou ve většině vzdělávacích institucí a pracovních prostředích neznámé či nejsou dostatečně často používány. Abychom mohli být jako dospělí kreativní, musíme si znovu osvojit kreativní metody a trénovat zacházení s nimi.

Fyzicky vzniká kreativita, když spolu levá a pravá polovina mozku spolupracují.

Levá polovina mozku:

- je analyticky orientovaná,
- zastává digitální myšlení,

resp. různých částí problému či úkolu. Tento způsob kreativního myšlení potřebuje osvobodit od myšlenkových zákazů, tabu, omezujících sociálních norem či „ostrých frází“.

Kreativní procesy probíhají podle Emmricha (viz. výše, s. 11) v pěti krocích:

1. příprava,
2. výzkum,
3. inkubace
4. iluminace, syntéza
5. kontrola.

Nejdříve je formulován problém, který má být řešen, či otázky, které mají být zpracovávány, a jsou sbírány první spontánní návrhy řešení. Ve výzkumné fázi následuje hlubší analýza, a potom nastává v inkubační fázi tvůrčí pauza. V ní jsou čerpány síly pro následující fáze a kreativní energie je ponechána vnitřnímu vývoji. Iluminační fáze potom přináší, jak již říká její jméno, „inspiraci“, takže může začít realizace řešení problému. V kontrolní fázi jsou řešení, která byla doposud navržena a vyzkoušena, vyhodnocena a, je-li třeba, korigována.

- je převážně zainteresovaná na vztazích „když-tak“,
- je naprogramovaná na lineární, monotématické a jednorozměrné myšlení.

Pravá polovina mozku:

- je synteticky orientovaná,
- zastává analogické myšlení,
- je převážně zainteresovaná na komplexních vztazích,
- je určena k propojenému, multikausálnímu, vícerozměrnému myšlení.

Nové nápady vznikají pouze v případě kombinace stresu a kreativity. Stres patří již od prvopočátku k našemu životu. Je součástí našeho genetického programu. Krátkodobě přerušuje myšlení, aktivuje reflexní útočné a útěkové mechanismy a zajistí tak naše přežití.

Které mechanismy jsou u nás vzhledem k výskytu situací, které zažíváme jako stres, aktivovány, záleží na mnoha vnějších okolnostech, jako např. na dávce stresu, dosavadních zkušenostech se stresem, psychické stabilitě a tělesném stavu. Psychologie rozlišuje dvě formy

stresu. EU-stres myšlení a jednání aktivuje a povzbuzuje. Naproti tomu působí DI-stres nemocí. Agrese působí proti vlastnímu tělu. Je znemožněn útek či konstruktivní vypořádání se s problémem. Kreativita potřebuje kombinaci EU-stresu a uvolnění (viz. Backerra, H. a kol. 2002). To by mělo být při používání kreativních pracovních metod zohledněno. Kreativita nejnadhěji vzniká při kombinaci časové tísně a přestávek.

Jestliže se vypořádáme s překážkami kreativity, dojdeme k závěru, že máme svůj život pevně pod kontrolou. Vzdělání a práce člověku brání, aby byl a zůstal kreativní. Tak je podporována především levostranná mozková funkce. Chybějící kreativita oslabuje schopnost řešit problémy v osobním i pracovním životě. Spektrum možností řešení je tedy často omezeno na „nejpřístupnější řešení“ a zcela nové myšlenky jsou rozvíjeny jen zřídka. K zajištění kontinuálního společenského, hospodářského a osobního vývoje jsou ale neustále neodkladně nutná nová řešení problémů neboli tzv. inovace. Překážky kreativity se mohou v zásadě vyskytnout ve čtyřech oblastech:

Fyzické blokády

např.: únava, předrážděnost, hluk, hektický shon

Psychologické blokády

např.: Strach z blamáže, odpor, rizika

Pracovní-technické blokády

např.: příliš velký či příliš malý časový tlak, příliš úzké či příliš široké pojetí problému, přílišné zaměření na detaily, perfekcionismus

Osobní blokády

např.: pohodlnost, samolibost, konzervativní rozhodování, strach ze změn

Kreativita potřebuje zcela jisté podmínky, které se však u různých lidí mohou lišit. Kreativita je podporována, jestliže:

- si uděláme čas a (sami sobě) nasloucháme,
- formulujeme a zapisujeme myšlenky vlastními slovy,
- vytvoříme propojení k jiným myšlenkám,
- rozpoznáme a oceníme hodnotu jiných myšlenek,
- připustíme nové perspektivy,
- připustíme i zpočátku utopické myšlenky, aniž bychom ověřovali jejich proveditelnost,
- se pustíme do rizika, sneseme nejistotu a chaos,
- máme chuť zúčastnit se a hnát něco kupředu,
- máme humor a práce nás baví.

Kreativní lidé se vyznačují vícemi z následujících charakteristik či způsobů chování (viz. Wieke, T., 2002, s. 11):

Asociativní myšlení

→ nechají se podnítit jedním obrazem či slovem k mnoha jiným obrazům či slovům.

Divergentní myšlení

→ hledají i „nemyslitelná“ řešení.

Nekonvenční myšlení

→ nenechají své myšlení brzdit hranicemi a bariérami, kterými se nechají zabrzdit jiní.

Plynulost myšlenek

→ zdají se mít nekonečně mnoho nápadů.

Originalita

→ rozvíjejí neobvyklé myšlenky.

vycitění problému

→ mají „dobrý nos“ pro to, co je v budoucnu nezbytné vyřešit.

vypracování záměru

→ zůstanou u věci, která je vyzývá, a jsou schopni strukturovat její kreativní chaos.

bohatá slovní zásoba

→ dovedou své myšlenky vyjádřit rozličnými způsoby.

schopnost koncentrace

→ jsou schopni zcela se do svých myšlenek ponořit.

schopnost abstrakce

→ dokáží povznést konkrétní otázky na všeobecnou rovinu.

komplexní poznávání

→ jsou schopni podívat se na problém z vyšší perspektivy.

kontrola reality

→ umějí ve své fantazii vzlétnout, ale také se rychle vrátit zpátky na zem.

organizační schopnost

→ jsou schopni efektivně pracovat s komplexními požadavky.

Z toho je zřejmé, že energie kreativních lidí je živena vnitřní motivací. Nikoli vnější tlak, nýbrž zájem na kreativním řešení problému žene takové lidi často až na svoje fyzické a psychické hranice.

Z doposud řečeného vyvstává otázka, k čemu společnost kreativní lidi potřebuje. Zdá se, že stávající vzdělávací instituce předpokládají, že kreativitu se lze naučit pouze omezeně. To může být důvodem pro to, že zprostředkování kreativních kompetencí zůstává omezeno na vyučování výtvarné výchovy a ručních prací.

Kreativní pracovní metody vdechují ale do každého vyučování život, a proto by je měli vyučující ovládat. Především jestliže vycházíme z toho, že po ukončení školy či profesní kvalifikace jde mnoho mladých lidí do podniků a aby přežili, musí stále odhalovat nové věci. Trh se neustále mění; proto je přizpůsobivost a pohotovost personálu nezbytností. To znamená, že firmy potřebují kreativní zaměstnance, aby mohli obstát v globální konkurenci.

Literatura:

Backerra, H. a kol.: Kreativitätstechniken (Kreativní techniky), München/Wien, 2002

Emmrich, F. (Hrsg.): Besser im Job durch mehr Kreativität (Lepší v zaměstnání pomocí více kreativity). München, 2002

Wieke, T.: Kreativität im Job. (Kreativita v zaměstnání.) Frankfurt/Main 2002

Kontakt:

Weiterbildungsinstitut der Hochschule Zittau/Görlitz e.V.

Obermarkt 17

02826 Görlitz

Tel.: 0049 (0) 3581 - 47 64 15

Fax: 0049 (0) 3581 - 47 64 15

E-Mail: wbi@hs-zigr.de

Metoda OPEN SPACE a 1. fórum vzdělávání PONTES 2005

Kreativní pracovní metody ve vzdělávací síti PONTES

Robert Viertel

Které metody jsou asi nejvhodnější pro akci, na které jde o nové formy výuky a vzdělávání a kde mají účastníci aktivně zapojit vlastní zkušenosti s metodami? My jsme se rozhodli pro metodu OPEN SPACE. Více než 35 účastníků ze školního vzdělávání i vzdělávání dospělých zažilo 11.6. s PONTES mimořádný trh metod na Vysoké odborné škole v Görlitz. Mimořádný snad proto, že předem nebyl určen žádný obsahově strukturovaný průběh dne. A to byla metoda!

OPEN SPACE (OS) je moderační metoda pro procesy ve velkých skupinách. Lze ji použít již pro menší skupiny (od cca. 10 osob) až po velké konference s více než 1000 účastníky. Konference OS mohou trvat jeden den či více dnů. Zakladatel, Harrison Owen, vyvinul tuto metodu na začátku 80ých let ze svých zkušeností s pořádáním konferencí. Často zmiňovaná kritika, že se konference pro svou pevnou strukturu málo orientují na požadavky účastníků, a vlastní dohody jsou uzavírány a výsledky dosahovány často pouze jen při neformálních rozhovorech o přestávkách, byla pro Owena podnětem pro vývoj takovéto konferenční metody orientované na účastníky.

Obsahová charakter OS je volnost výsledků v přísném formálním rámci. To znamená, že není stanoven žádný denní pořádek, nýbrž pouze časové úseky, prostory a

moderační pravidla. Téma akce by mělo být formulované krátce, výstižně a všeobecně srozumitelně (např. Názorně), aby bylo již předem dosaženo výměny názorů a osobní identifikace účastníků s tématem. Téma a text pozvánky by měly již k účasti vyzývat.

Průběh má tři fáze:

1. Shromáždění v plénu, představení metody a vytvoření pracovních skupin.
2. Pracovní skupiny se pustí do práce a dokumentují výsledky dle předepsaných pravidel.
3. Závěrečné plénum s prezentací výsledků, prioritizace a usnesení.

Pro úspěch konferencí OS jsou důležitá pravidla pro pracovní skupiny.

Protože na konferenci OS nejsou žádní předem stanovení experti, kteří by přednášeli referáty a seděli na pódiu, jsou za experty prohlášeni všichni přítomní. Pravidla tak mají důležitou funkci, aby jednotlivcům objasnili, že vlastní vědomosti a zkušenosti značně přispívají k výsledkům pracovních skupin. Pravidla poskytují ale také prostor a čas pro důležité neformální rozhovory: Začátek pracovní skupiny se smí zpozdit a stanovený čas smí být přetažen. Účastníci konference OS mají různé role: Tak existují „čmeláci“. To jsou horliví pracovníci, kteří pracují na stanovených úkolech, účastní se každé pracovní jednotky v plném rozsahu a soustředí se na výsledek.

„Motýli“ poletují od jedné pracovní skupiny ke druhé a sbírají různé dojmy resp. referují o zkušenostech ostatních pracovních skupin. Jinými slovy to jsou velvyslanci. Občas se setkají v bufetu a příležitostně tam založí dokonce i novou pracovní skupinu.

Železným zákonem u OS je „zákon dvou nohou“. Zúčastnění stále hlasují pomocí nohou tak, že mění pracovní skupiny dle vlastního zájmu, kdykoli to považují za správné. Nikdo není k účasti či pobytu v nějakém

workshopu zavázán. Ale i tehdy, jestliže zůstane v pracovní skupině pouze její iniciátor, má právo nechat své úvahy zdokumentovat.

Nyní přece jen ještě jednou zpět k trhu aktivních a kreativních forem výuky a vzdělávání. Poté, co byla metoda představena, byli účastníci vyzváni, aby navrhli témata pro pracovní skupiny dle svých přání. Během krátké doby bylo na připravené moderační stěně připraveno 17 navržených témat. Témata zahrnovala nejrůznější obory, mezi jinými „Učení prostřednictvím nezávislosti“, „Jak naučit radost z učení“, „Materiál zážitkové pedagogiky“ a „Dětské knihy v akci“. Exoty byly hippoterapeutka se svými třemi koni, která nabízela „komunikační trénink s pomocí koně“, a učitelka hudby, která uspořádala workshop s bubny.

Pracovní skupiny byly přiřazeny čtyřem fázím po jedné hodině, načež se účastníci do pracovních skupin zapsali. V každé pracovní fázi tak pracovali alespoň čtyři skupiny současně. Ve workshopech byly představeny metody a diskutovány zkušenosti z různých oblastí vzdělávání.

V každém workshopu bylo třeba vyhotovit protokol s výsledky. Tyto protokoly (flipchart-archy) byly následně v plenární místnosti vyvěšeny. Kromě toho byly zahrnuty v celkové dokumentaci (fotodokumentaci).

Důležitou sociální funkci měl bufet. Po celou dobu zval malými jednohubkami, ovocem, polévkou, koláči a nápoji k pobytu a pobavení se. Tak se mnozí stali „motýlem“ a využili čas k odbornému rozhovoru v nenucené atmosféře.

V závěrečném kole vyjádřili účastníci svoji spokojenost s metodou OPEN SPACE. Pro mnohé byla nová a poskytla rámec pro intenzivní a efektivní rozhovory pedagogů různých institucí a oblastí vzdělávání. Mnozí účastníci mohli díky vlastním zkušenostem z workshopů naplnit svůj osobní „kufř nástrojů“ novými podněty a metodami. Kromě toho si příznivci navzájem vyměnili adresy.

Výsledná dokumentace byla v následujícím týdnu zaslána všem účastníkům e-mailem.

Fórum vzdělávání se konalo v sobotu. I v závěrečném kole, krátce před 16 hod, byli ještě všichni účastníci přítomni. To mluví pro téma a metodu OPEN SPACE!

Seznam pro Open Space - denní akci se 40 účastníky:

- 4 - 5 seminárních místností á 10 osob, do každé flipchart, fixky,
- 1 velká plenární místnost s bufetem (malé jednohubky, občerstvení), židle v kruhu, alespoň 5 moderačních tabulí s odpovídajícím papírem na potažení a moderační mapy (pro sběr témat a plán dne), volné zdi pro prezentace výsledků workshopů (protokoly),
- předlohy protokolu pro jednotlivé workshopy (např. formát A4), ev. kopírka na rozmnožení protokolů pro celkovou dokumentaci pro jednoho účastníka a ke zvětšení vyplněných protokolů, aby mohly být vyvěšeny v plénu,
- lepicí páska, mnoho tužek, nástěnkové špendlíky, papír (A4, moderační a flipchart papír),
- digitální kamera.

Odkazy:

Dokumentaci 1. fóra vzdělávání PONTES 2005 „Trh metod aktivních a kreativních forem vzdělávání“ naleznete na www.pontes-pontes.de (ke stažení).

Další informace k OPEN SPACE jsou na www.openspaceworld.com.

Terapeutické ježdění na koni

Co se my lidé můžeme naučit od koní

Kirsten Wagner

Je všeobecně známo, že člověk velmi mnoho odkouká od přírody a má z ní velký užitek. To není jistě nic podivuhodného, neboť člověk je součástí přírody. My se tak můžeme od přírody učit. Jestliže je člověk schopen naslouchat a ptát se „proč“, potom se jistě může ke svému užitku mnoho nového naučit a toto zrealizovat a použít. Nemohl by se teď stát učitelem i kůň?! Předstihli jsme koně přece o 50 mil. let úspěšné evoluce. Proč je kůň tak úspěšný?

Po stopách této a jiných otázek jsme se vypravili do stájí Terapeutického jezdeckého spolku „Partner Kůň“, zaregistrovaného spolku. Samozřejmě jsme nešli úplně sami. I my lidé vlastníme v knihách velké bohatství vědomostí. Ale již Johann Wolfgang von Goethe řekl: „Jeden pohled do knihy a dva do života dá duchu to správné požehnání.“

Proto u nás nabízíme zajímavé rozšiřující vzdělávání. Je založeno na knize od Monthy Robertse trenéra koňů a firemního poradce z Ameriky „Vědomosti koní a co se my

na nové cesty, všechno prověřit. Tady je to naopak. My na to jdeme hravě. Práce s koněm může přinést spoustu radosti a kromě toho se dostaví úspěch. Vždyť úspěch je jako pochvala a měl by nás povzbudit k další práci. Naši koně jsou v tomto kurzu vysoce postavení specialisté a úžasní učitelé. Spolupracují, hned tak něco nezazlívají, nikomu se nevysmívají a trpělivě naslouchají!

No a kdo chce spojit příjemné s užitečným, může potom ještě grilovat, sedět u ohně nebo s koněm podniknout vyjížďku či procházku okolo Landeskrone.

lidé od nich můžeme naučit“, a také na báječných zkušenostech s realizací těchto vědomostí.

Přirozeně by mělo učení bavit. Nejdříve se účastníci seznámí s koněm a jeho chováním. Mohou si nejdříve jako divák demonstraci na koni prohlédnout hovorově známé jako „šeptání koní“. Takže to probíhá velmi tiše.

Pozorováním se jak známo učíme také velmi mnoho. Proto se poté vyhodnocuje, co tam každý viděl. Potom účastníci společně přemýšlí, jak lze tato pozorování zapojit do života. Vždyť také šepot souvisí s komunikací!

Protože při učení vyhládne, je občas nutné i posílení. Přitom se smí povídat a diskutovat. Účastníci kurzu toho v každém případě využili a užili si přitom legraci.

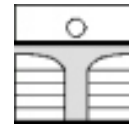
Pojďme dále k praxi. Kdo chce, může se u koně otestovat jako vůdčí osobnost. Může přistoupit těsně k němu a při činnosti dospět k poznání. My máme často báječné poznatky, je jen těžké je realizovat. Vždy to znamená vydat se

Kontakt

Therapeutischer Reitverein "Partner Pferd" e. V.
Kleine Seite 18
02827 Görlitz
Tel.: 0049 (0) 3581 - 73 91 14
E-Mail: hippotherapie@hotmail.com

Biografická výstava „Učit se z prožitých událostí“**Budování mostů od vědeckých výsledků k multimediální výstavě**

Jana Winter, David Berndt, Oliver Schneider

V průběhu pololetní výzkumné práce v „Technickém muzeu elektráren Hirschfelde“ provedlo 28 studentů sociologie na Vysoké odborné škole Zittau/Görlitz 15 biografických rozhovorů s bývalými elektrárny. V rámci našeho 20týdenního praktika u „PONTES Učení v Evropě a pro Evropu“ jsme si my tři dali za úkol chopit se těchto životních příhod, přenést je do vhodné formy a prezentovat široké veřejnosti. Tvoří základ výstavy „Učit se z prožitých událostí“, která byla slavnostně zahájena 8. července v Elektrárenském muzeu Hirschfelde. Jak tato výstava vznikla?

15 biografických rozhovorů reprodukovalo na asi 400 stranách(!) životní příhody, které bylo třeba zhustit tak, aby vyplnily rámec jedné výstavy, a přitom nezastíraly významné aspekty a „neubíjely“ návštěvníky. Proto bylo nutné opět zahájit výzkumné práce a vyvinout design výzkumu speciálně zaměřeného na tento stanovený cíl.

Nejdřív pro nás bylo důležité nahlédnout do světa vypravěčů. Abychom toho dosáhli, analyzovali jsme v týmu pod vedením paní Prof. Dr. Sabine Martel z oboru sociálních věd tři náhodně vybraná interview. 12 zbývajících rozhovorů jsme rozčlenili podle témat. Při čtení jsme zpozorovali, že z vyprávěných příhod bylo možné vytvořit následující, pro výstavu významné kategorie:

- vzpomínky
- nacismus
- výuka a vzdělávání
- stranická ochranka
- pracovní podmínky
- práce v kolektivu
- znečištění životního prostředí
- uzavírání elektráren
- muzeiní spolek

Nyní bylo třeba vybrat z příslušných témat vhodné citáty, které mají vypovídací schopnost a jsou srozumitelné s minimem kontextu.

„Já jsem říkal: „Erich prodal naši poslední košili“, jsem říkal u snídaň. Nevíte, jestli mi za to může někdo udělat problémy?“

Abychom návštěvníky nepřetěžovali čtením, musely být nalezeny vhodné formy prezentace. Nesměla být zapomenuta ani „nit souvislosti“, která vše slučuje v celek.

Nití souvislosti je u nás podložka na poznámky a výzva ke zkoušce jako sociální výzkumník. S touto výzbrojí je nyní možné vydat se na cestu časem. Tak mohou především skupiny školáků (ale také dospělých) navštívit výstavu s různým cílem a zapsat si poznámky, které pak mohou být následně na místě či ve škole diskutovány.

Cesta začíná v Třetí říši a na základě jednotlivých osudů objasňuje její účinky na lidstvo. Tematizovány jsou útek, vyhnaní a hlad v zimě 1945. Pomocí citátů jsme chtěli umožnit osobní přístup. Timto způsobem měly být zprostředkovány podněty k zamyšlení a různé způsoby pohledu.

Těžištěm výstavy je prožití uzavření elektrárny a následné

nezaměstnanosti včetně následků. Přitom využíváme jako médium film. Pohyblivé obrazy podložené mluvenými citáty mají u návštěvníka zanechat svoji stopu a objasnit mu význam práce v životě člověka. Na příkladu muzeiního spolku mají být demonstrovány a představeny východiska z takovéto krize.

„...Bylo to strašné. Jseš zvyklý, že závod je teplý, hlučný a světlý...a potom vejdeš dovnitř, všechno je pryč všechno všechno je pryč ticho...slyšíš kapku vody, kterou jsi nikdy neslyšel. ... Kdesi temno, nikde už nikdo není, bylo všechno, všechno už bylo opuštěný, vyklizený.“

Pro nás byl tento projekt skutečnou výzvou. Pro takovou práci neexistovaly žádné empirické hodnoty a my jsme vstoupili na nový terén, zvláště když jsme také chtěli koncipovat výstavu orientovanou na zážitky. Nevypracovali jsme pouze výstavu, ale starali jsme se také o financování a marketing. Zkrátka jsme měli možnost vyzkoušet se na mnoha úrovních. Touto cestou bychom chtěli ještě jednou velmi srdečně poděkovat za důvěru, která nám byla ze všech stran projevena.

Jestli byl náš projekt úspěšný, se zcela snadno dozvíte při návštěvě v Elektrárenském muzeu Hirschfelde. **Výstava je otevřená každý čtvrtek od 8.00 do 16.00 hod.** Pro skupiny jsou po dohodě možné i jiné termíny.

EPříspěvek „Skupinového projektu Hirschfelde“: Jana Winter, David Berndt a Oliver Schneider (studenti Vysoké školy Zittau/Görlitz v 6. semestru/obor sociální práce)

Kontakt

Förderverein e.V. Technisches Denkmal und Museum
 Straße zum Kraftwerk
 02788 Hirschfelde
 Tel.: 0049 - (0) 35843 - 24 230
 E-Mail: nixdorf@kraftwerk-hirschfelde.de

Učit se aktivně všemi smysly

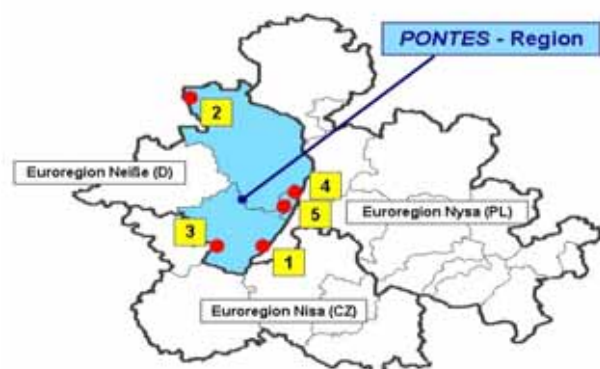
Festivaly vzdělávání PONTES jako zdroje podnětů pro nabízející vzdělávání a vyučující

Claudia Meusel

Ještě do roku 2002 byl koncept festivalu vzdělávání v Sasku a obvlášt' v Euroregionu Nisa zdaleka nevyužit. Přeshraniční síť vzdělávání PONTES se té myšlenky chopila a v roce 2002 uspořádala první „Euroregionální festival vzdělávání“ v regionu, kde se Německo, Polsko a Česko střetávají. Od té doby je PONTES se svým konceptem festivalu vzdělávání, který se stále dále vyvíjí, v regionu stále úspěšnější.

	Datum	Místo konání	PONTES- Partneri	Návštěvníci	Aktéři
1	15.06.2002	Ostritz	Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal	ca. 1.000	25
2	27.09.2003	Weißwasser Neubaugebiet "Glückaufstraße"	Vor-Ort-Büro "Soziale Stadt"	ca. 2.000	44
3	25.09.2004	Ebersbach/Sa. Neubaugebiet Oberland	Vor-Ort-Büro "Soziale Stadt"	ca. 2.500	70
4	27.11.2004	Görlitz City Center	Stadt Görlitz Europahaus Görlitz e.V.	ca. 1.000	35
5	25.06.2005	Tauchritz "Berzdorfer See"	Verein für Arbeitsmarkt- und Regionalentwicklung e. V.	ca. 1.500	50

Koncept festivalů vzdělávání spočívá v tom, že návštěvníci od malých dětí až po seniory jsou sami aktivní při atraktivních akcích, kterých se mohou zúčastnit, kreativních nabídkách a malých workshopech na stáncích prezentujících se vzdělávacích institucí, a přitom vyzkoušejí, zažijí a objeví mnoho nového. Tímto způsobem se mohou informovat o rozmanitosti regionálních nabídek vzdělávání, jakož i poznat „učení“ a „vzdělávání“ na spíše neobvyklém místě a z nového úhlu pohledu.

Příklady obvlášt' povedených akcí s účastí na festivalech vzdělávání PONTES:

- Zjišťování učebních typů „Jaký jsem učební typ?“
- Dojení, ocenění, vážení život a zážitky na statku
- Kde je experimentování zábavou hloubání a zkoušení s vědeckou výpravou
- Labyrint povolání
- Zkouška výukového softwaru pro předškoláky
- Stavba hliněného domu
- Pohyb jednou jinak: při rallye na kolečkových křeslech
- Praktické poznávání alternativních energií

„Vyzkoušení na vlastní kůži“ a „učení se všemi smysly“ prožítí stojí na festivalu vzdělávání v popředí. Dodatečnou motivací je pas festivalu vzdělávání, který se dostatečně naplněný razítky účastní tomboly. Děti, rodiče i prarodiče se tak stejnou měrou účastní na různých akcích, učí se a společně zcela prakticky zažívají obsah vědění.

Festival vzdělávání je doprovázen kulturním programem, ve kterém se prezentují zejména také přeshraniční vzdělávací projekty. „Euroregionální festival vzdělávání“ tak v neposlední řadě přispívá také k tomu, aby se zdejší lidé měli možnost dozvědět o kulturním bohatství hraniční oblasti a navzájem se při společných, neformálních výukových situacích přiblížili.

Pro organizátory je důležité dlouhodobé zapojení širokých vrstev obyvatel již v celkové fázi přípravy. Agentura PONTES je přitom chápána jako zdroj impulzů a moderátor, který lidi na místě podporuje k tomu, aby si svůj festival vzdělávání vytvořili sami. Tak točili např. v tomto roce mladiství „třinárodního“ mediálního pracovního sdružení spolku na ochranu dětí v Zittau video festivalu vzdělávání. Předem se ve třech workshopech odborně a obsahově připravovali na natáčení a tímto způsobem se intenzivně seznámili s myšlenkou festivalu vzdělávání.

To, že má koncept festivalu vzdělávání úspěch, ukazuje ohlas návštěvníků a aktérů. Někteří z letošních hostů byli na Festivalu vzdělávání 2004 v Ebersbachu poprvé a byli tak nadšeni, že se extra vydali na cestu do Tauchritz. Učení ne jako stresový faktor, nýbrž možnost pozitivní vlastní zkušenosti - vzhledem k tomu představují festivaly vzdělávání nové a rozmanité možnosti pro vyučující a studující. Na jedné straně mohou vzdělávací instituce nové formy výuky otestovat, na druhé straně mohou návštěvníci festivalu vzdělávání aktivní a kreativní formy výuky vyzkoušet a objevit ve vědomostech zálibu. Tak to má na obou stranách pro lidi z regionu mnohonásobný výukový efekt.

Podrobné informace o proběhlých festivalech vzdělávání poskytují dokumentace, které mohou být staženy na domovské stránce PONTES (<http://www.pontes-pontes.de/inhalt/de-pontesservice-download-dokumentationen.html>)

Kontakt

Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal
PONTES-Agentur
St. Marienthal 10
02899 Ostritz
Tel.: 0049 - (0) 35823 - 77 252
Fax: 0049 - (0) 35823 - 77 250
E-Mail: ibz-pontes@t-online.de

Nová média ve vzdělávání

Učit se hravě pomocí Internetu

Mathias Piwko

Internet si lze dnes ze života již jen stěží odmyslet. Ať už v pracovním procesu, jako koníček či jen tak pro zábavu. Nabídky jsou rozmanité a oslovují určité skupiny uživatelů, především děti a mladistvé. Rozmanitost však nemusí být nutně spojena s kvalitou.

A v tom spočívá ten handicap. Veřejnost vnímá špatné příklady silněji než ty vysoce kvalitní. Existují sice dobré stránky či adresy, ale ty nejsou moc známé. Rešerše může být náročná.

To vede k tomu, že možnosti využití a integrace nabídek online do vyučování a do učebních procesů jsou jen málo využity. Zdá se být jednodušší a časově výhodnější zůstat u osvědčených výukových materiálů, které jsou rovněž již k dispozici.

Přitom existuje snaha označit vysoce kvalitní příklady a rozšířit je veřejným oznámením. Jednou takovou iniciativou je udílení roční ceny *Grimme Online Award*. Grimme Online Award je jakostní cena za publicistiku online. Vyznamenává německé internetové nabídky z televize a rozhlasu, ale i jiné vynikající webové stránky a příspěvky online v oblasti poskytování informací, vědy a vzdělávání, kultury a zábavy, které jsou zaměřeny na širokou veřejnost. Tato cena byla tiskem ohodnocena jako nejvýznamnější německá internetová cena. Na základě televizní ceny Adolfa Grimme klade i Grimme Online Award důraz na nezávislost, transparentnost, demokratický postup při rozhodování a přísno orientaci na kvalitu.

V roce 2005 byla tato cena udělena popáté, a to v následujících kategoriích: „Informace“, „Věda a vzdělávání“, „Kultura a zábava“, „Speciál“ a „Cena veřejnosti“.

více informací na www.grimme-online-award.de

V následujícím textu budou představeni dva kandidáti na cenu Grimme Online Awards. Obsahově se liší a byly vypracovány pro různé cílové skupiny. Ale dokazují, že „učení“ a „hraní“ jsou navzdory častým výhradám velmi kvalitně slučitelné i u nových médií, jako je např. Internet.

Virtuální cesty do světa mikro- a nanokosmu poskytuje *nanocestování*. Nanotechnologie nabývá v naší zemi stále více na významu jako technologie budoucnosti. Namísto „stále výše, stále dále“ zní jejich motto „stále menší, stále rychlejší“. Nanotechnologie přitom odkrývá svět těch nejmenších věcí (jeden nanometr je jedna miliontina milimetru). Tak je průměr lidského vlasu padesátitisíckrát větší než nanometr. Možnosti použití nanotechnologie jsou nesmírné. Ať už při výrobě vozidel, osvětlovací či lékařské technice, nanotechnologie je využívána stále více. Za účelem zprostředkování významu této technologie školákům vytvořila VDI technologické centrum s.r.o. vzdělávací nabídku na www.nanoreisen.de. Přitom byla podporována spolkovým ministerstvem pro vzdělání a výzkum (BMBF).

Při *nanocestách* se mohou studující krok po kroku „zmenšit“ na tři různé dráhy do světa. Na výběr jsou přitom cestovní

dráhy „Ego-Trip“, „Bit-Land“ a „Licht-Blick“. Počínaje známou velikostí jednoho metru lze stupňovitě pronikat do stále menších světů až po maličkosti (1 femtometr). Průvodce poskytuje k navštěvovaným, „stále zmenšujícím se světům“ zajímavé informace a užitečné odkazy. To celé je graficky a akusticky velmi dobře zpracované a umožňuje návštěvníkům, aby si přes vizuální dojmy osvojili pro mnohé uživatele abstraktní tematiku. Nanocestování je tak také nabídkou, která je zajímavá nejen pro školáky v rámci vyučování fyziky.

více informací na www.nanoreisen.de

Nabídku pro společenskovední vzdělávací práci představuje portál pro mládež *Föderalion* v online nabídce spolkové rady. *Föderalion* chce dát dětem a mladistvým možnost získat náhled do funkce, způsobu práce a reality spolkové rady, a přitom poznat federální systém Spolkové republiky Německo. Mládeži přizpůsobená forma zajišťuje rovnováhu mezi hraním a učením, zábavou a informacemi. To sahá od vzdělávacího dobrodružství-federalismu („Föderalion hra“) přes komiks „Netopýr a jezevec“ a film „Příkaz:Spolková rada“ až po možnost stáhnout si zvuky, šetřiče obrazovky a pohlednice.

Podtržena by zde měla být hra online *Föderalion*. „Föderalion“ je multimediální vzdělávací dobrodružství pro mladistvé. Tématy jsou zákonodárství, federalismus a role spolkové rady.

Hra začíná přihlášením: „Doba ledová 6432, čtrnáctý měsíc, sedmý den. Zde, kde se před tisíciletími rozprostíralo staré Německo, byla hluboko pod ledovci objevena archeologická senzace. Ty jsi členem vědecké expedice do jižních ledovců. Pronikni do prehistorických parlamentů a rozlušti tajemství německé demokracie.“

Uživatelé mohou v hravé atmosféře v rámci expedice objevit spolkový sněm či zemské parlamenty. K tomu musí být vyřešeny různé úkoly.

Známé osobnosti jako Herbert Feuerstein, Christiane Paul, Oliver Rohrbeck a Ulrich Wickert propůjčili této hře svůj hlas. Hrací stanoviště mohou být uložena, uživatelé mohou rovněž soutěžit. Interaktivní výukové dobrodružství *Föderalion* bylo mimoto vyznamenáno pečeti Jana Amose Komenského.

Celkem nabídka pro „trošku jinou“ občanskou výchovu.

více informací na <http://foederalion.bundesrat.de/foederalion/game.html>

Zde uvedené příklady ukazují, které kvalitní nabídky hravého zprostředkování vědomostí přes Internet již existují. Možná jsou podnětem k samostatné objevené výpravě na Internet.

Pool docentů pro aktivní a kreativní formy výuky a vzdělávání

Servisní nabídka euroregionálního portálu vzdělávání bildungsmarkt-neisse.de

Robert Viertel

Od 1. února tohoto roku dělá euroregionální portál vzdělávání sítě PONTES reklamu pro nabídky vzdělávání, vzdělávací instituce a používání nových médií v Euroregionu Neißer-Nisa-Nysa. Do dneška se každý měsíc nechávají registrovat vzdělávací i rekvalifikační instituce a zařazují do databanky své aktuální nabídky. Nyní je jich přítomno 60 s cca. 130 nabídkami. Portál byl stále rozšiřován a nyní je například k dispozici ve třech jazycích našeho euroregionu. Tak může být využíván německými, českými a polskými nabízejícími vzdělávání i zájemci o vzdělání.

Dalším milníkem na úspěšné cestě bildungsmarkt-neisse.de bude spuštění poolu docentů pro aktivní formy výuky a vzdělávání v říjnu. Momentálně běží práce na technické realizaci na plné obrátky.

V zásadě je nutno říct, že je na Internetu již velké množství poolů docentů, kteří informují o kontaktních údajích, dokladech kvalifikace, popisu oblasti výuky, atd. a usnadňují navázání kontaktu.

Náš pool docentů bude specifický tím, že vyučující vedle těchto údajů popíší i své pojetí výuky a vzdělávání. A to je také kritériem pro přijetí do poolu docentů resp. vyloučení z něj. Vyučující, kteří své studenty ve výukovém procesu povzbuzují k aktivní spoluúčasti, se mohou v budoucnu v poolu docentů prezentovat. Tím nemá vzniknout omezení na kreativní umělecké obory! Vyučující všech oborů mohou aranžmá výuky způsobit tak, aby studující mohli získat aktivní spoluúčasti odpovídající odborné i na oboru nezávislé kompetence. Koneckonců samostatná organizace učení a převzetí zodpovědnosti za vlastní učební proces je hlavním klíčem k celoživotnímu vzdělávání. Tuto zodpovědnost mají ještě příliš často vyučující. Dle našeho pojetí výuky a vzdělávání se dostane docent do role aranžéra a má za úkol získat zdroje, metody a kompetence, zpřístupnit je studujícím a získávání kompetencí účelně regulovat. Záleží tedy na filozofii výuky a vzdělávání!

Z toho lze odvodit několik zásad pro utváření výuky:

- Studující se učí různě a potřebují rozmanité metody výuky,
- Studující musí mít příležitost, zapojit se jako zdroj Vědomostí a zkušeností,
- Je nutné zohlednit potřeby studujících (hodnocení na začátku, v průběhu a na konci),
- Je třeba zapojit studující do plánování učiva,
- Učení by mělo zkrátka bavit.

IV poolu docentů bildungsmarkt-neisse.de je vyjádření k pojetí výuky a vzdělávání prioritní. Proto je k tomu v rámci registrace do poolu docentů vyjádření docenta vyžadováno.

Podle toho, jak byla tato klíčová otázka představena, rozhodne následně sdružení provozovatelů bildungsmarkt-neisse.de pod odborným vedením paní Prof. Dr. Jutta Blin, ředitelky Institutu rozšiřování vzdělávání vysoké školy Zittau/Görlitz, zaregistrovaný spolek o členství v poolu docentů.

Pojetí výuky a vzdělávání je kromě toho při úspěšném přijetí zpřístupněno všem uživatelům. Podle našeho mínění to usnadní i budoucím zákazníkům výběr docentů. Mohou tradičně vybírat podle oblasti výuky a kvalifikace, ale také a v tom spočívá to nové již nyní zjistit, jestli jim bude způsob výuky vyhovovat.

Dále jsou dotazovány následující informace:

- Začátek činnosti ve vzdělávání a/či rozšiřování vzdělávání,
- Úroveň kvalifikace / ukončená vzdělání
- Oblasti, ve kterých mohou být kompetence získávány,
- Navštěvovaná rozšiřující vzdělávání,
- Certifikáty,
- Reference,
- Kontaktní údaje.

Docenti bildungsmarkt-neisse.de jsou abecedně uspořádání v přehledu. Kliknutím myši na zvoleného docenta se příslušný profil zobrazí. Pomocí hledání plného znění, což je vyhledávací funkce, která zohledňuje pouze dosažitelné kompetence (oblasti, ve kterých mohou být kompetence získávány), a předem strukturované rubriky může být hledání určitých potřeb účelně vymezeno.

Těšíme se na vaše ohlasy v nynější fázi vývoje poolu docentů pro aktivní formy výuky a vzdělávání! Jestliže máte zájem o další informace nebo s námi jako docent chcete někdy navázat kontakt, využijte prosím naší kontaktní emailové adresy: info@bildungsmarkt-neisse.de Registrace je po dobu trvání projektu PONTES bezplatná.

Odbornou zodpovědnost za vytváření poolu docentů má Institut rozšiřování vzdělávání Vysoké školy Zittau/Görlitz, zaregistrovaný spolek.

Výuka a vzdělávání budoucnosti pomocí e-learningu

Připravuje se 2. fórum vzdělávání PONTES

Mathias Piwko

- Můžete se učit všude?
- Můžete se učit v každém okamžiku?
- Můžete si osvojit dosud nepředstavitelné učivo?
- Můžete se učit od inovačních učitelů resp. Tvůrců?

Tohle všechno jsou otázky, jejichž zodpovězení je spjato s pojmem e-learningu. Ať už eLearning či Elearning, e-Learning či E-Learning, za těmito slovy se skrývá jedna základní myšlenka učení prostřednictvím nových médií.

Význam e-Learningu jako „nové kultury učení“ v posledních letech stále roste.

E-learning je přitom podpořen a umožněn použitím digitálních technologií (záznam, uložení, přenos, zpracování, přepracování, použití a prezentace informací). Výhody e-learningu jsou přitom rozmanité.

Z pohledu studujícího podporují e-learningové scénáře:

- flexibilní organizaci učebního procesu ve vztahu k místu, času, době trvání, způsobu a obsahu učení,
- motivaci k učení atraktivními multimediálními prezentacemi či hravými učebními scénáři,
- kognitivní „zřetelné“ představení komplikovaných učebních předmětů pomocí vizualizací, animací a simulací,
- poskytnutí realistických, interaktivních prostředí pro cvičení,
- poskytnutí rozsáhlých zdrojů znalostí pro příslušná učební témata (např. glosáře, slovníky, knihovny, seznamy odkazů, seznamy literatury),
- týmově orientované učení pomocí nových, přes síť realizovaných komunikačních a kooperačních scénářů.

Z perspektivy organizátorů vzdělávacích prostředí (Learning Provider) umožňují e-learningové scénáře:

- rychlé, místně neohrazené rozdělení nabídek vzdělávání,
- rychlou a cenově výhodnou aktualizaci učebních obsahů,
- efektivní produkci nových učebních obsahů,
- opětovné a další použití jednotlivých učebních obsahů,
- výrazné úspory cestovních nákladů a pracovní doby při podnikovém rozšiřujícím vzdělávání (viz. Wache, Michael 2003: E-learning Bildung im digitalen Zeitalter. Bundeszentrale für politische Bildung, s. 3).

Často jsou výhody používání e-learningu, ale i koncepty na odstranění jeho nevýhod sotva známé. Takovými nevýhodami jsou např. chybějící přítomnost vyučujících a spolustudujících, chybějící důležité intersubjektivně sladěné kognitivní a komunikační rutiny, které jsou realizovány neverbálními a paraverbálními signály. Také jsou sotva známé příklady vzdělávacích institucí, které jsou v regionu činné či v něm sídlí a které již e-learning používají resp. obsah vyvíjejí.

Aby byly využity možnosti e-learningu pro Euroregion Neißer-Nisa-Nysa, uskuteční Agentura PONTES

18.10.2005 ve spolupráci se síťovým partnerem PONTES, který je aktivní v oblasti e-learningu, Mezinárodním vysokoškolským institutem Zittau (IHI Zittau)/obor podnikohospodářství, 2. fórum vzdělávání PONTES 2005 „Výuka a vzdělávání pomocí e-learningu“. Místo konání akce je Mezinárodní setkávací středisko St. Marienthal. 2. fórum vzdělávání PONTES 2005 je zaměřeno na široký okruh účastníků. Vzdělávací instituce, vyučující a docenti mají být akcí osloveni stejně jako podniky s potřebou rozšiřování vzdělávání, obsahově-vývojoví pracovníci a zájemci o e-learning. Aby toho bylo dosaženo, skládá se program ze dvou částí. Dopoledne je věnováno představení teoretických základů a možností praktického použití. Navíc budou představeny příklady z praxe „Učících se regionů“ Německa a Euroregionu Neißer-Nisa-Nysa. Odpoledne se bude konat „Trh možností“. Na „Trhu možností“ mají být prezentovány nejlepší praktické příklady z regionu a navazovány kontakty mezi účastníky. Tento „Trh možností“ bude provázen dvěma workshopy na téma:

- Použití e-learningu v regionálním hospodářství a
- Použití e-learningu ve škole/na vysoké škole.

Zde mají být diskutovány podmínky a zkušenosti s použitím e-learningu.

Na závěr je pro zainteresované regionální vzdělávací instituce, podniky a zařízení naplánováno založení regionální sítě kompetencí e-learningu. V rámci této sítě kompetencí mají být potom spojovány regionální zdroje, přednostně podporována kooperace a společně realizovány projekty.

2. fórum vzdělávání 2005 „Výuka a vzdělávání budoucnosti pomocí e-learningu“

Termín: 18.10.2005

Čas: 9.00 - 17.00 hod

Místo: Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal

Cílová skupina:

Vzdělávací instituce, učitelé a docenti, podniky s potřebou rozšiřování vzdělávání, obsahově-vývojoví pracovníci, zájemci o e-learning

Obsah:

Teoretické základy e-learningu, technické a metodicko-didaktické požadavky na vytváření obsahu, nejlepší praktické příklady z regionu

Kontakt

Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal
PONTES-Agentur
St. Marienthal 10
02899 Ostritz
Tel.: 0049 - (0) 35823 - 77 252
Fax: 0049 - (0) 35823 - 77 250
E-Mail: ibz-pontes@t-online.de

Ve vlastním zájmu

Můžete využít také trojjazyčný portál vzdělávání!

+++ www.bildungsmarkt-neisse.de +++ www.bildungsmarkt-neisse.de +++**Vaše výhody jako nabízejících vzdělávání, jestliže použijete bildungsmarkt-neisse.de:**

- bezplatný marketing vzdělávání přes Internet v polštině, češtině a němčině v Euroregionu Neiße-Nisa-Nysa
- heslem chráněný přístup do vlastního uživatelského rozhraní za účelem samostatného uložení aktuálních nabídek
- efektivní provedení vzdělávacích akcí pomocí e-learningové platformy s programem Autorentool (k vytvoření kurzů)
- marketing vzdělávání v rámci Saska pomocí propojení s meziregionální platformou „Trh vzdělávání Sasko“

Vaše výhody jako zájemce o vzdělání, jestliže využijete bildungsmarkt-neisse.de:

- bezplatné aktuální informace o regionálních nabídkách vzdělávání kdykoliv kliknutím myši
- rychlá orientace v rozmanité džungli nabídek vzdělávání pomocí třídících funkcí
- přehledné a detailní představení nejaktuálnějších nabídek vzdělávání a výukových materiálů (e-learning)
- přímá rezervace nabídek u nabízejících
- místně a časově nezávislé vzdělávání pomocí možností

+++ www.bildungsmarkt-neisse.de +++ www.bildungsmarkt-neisse.de +++Impressum

Dopis sítě „PONTES-Učení se v Evropě a pro Evropu“- srpen 2005

Dopis sítě vychází čtyřikrát ročně a může být bezplatně objednaní v PONTES-agentuře v tištěné formě popř. jako PDF-dokument.

Náklad: 1000 exemplářů**Vydavatel:**Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal (IBZ), PONTES-Agentura
St. Marienthal 10, 02899 Ostritz, Telefon: 0049 - (0)35823 - 77 252, Fax: 0049 - (0)35823 - 77 250,
E-Mail: ibz-pontes@t-online.de, Homepage: www.pontes-pontes.de**Redakce a layout:**Mathias Piwko, Tel: 0049 - (0) 35823 - 77 254, Fax: 0049 - (0)35823 - 77 250, E-Mail: ibz-piwko@t-online.de